

Fotografia presa per Josep Brangulí el 14 de juliol del 1931 a la plaça de Sant Jaume que forma part de l'àlbum que va regalar a Amadeu Hurtado, a la dreta ■ ANC / ARXIU

Un àlbum d'instantànies obra de Josep Brangulí, que el fotògraf va regalar a l'advocat i polític Amadeu Hurtado, apareix ara a l'Archivo Histórico Nacional

Un altre botí de guerra

Ignasi Aragay
BARCELONA

A comptagotes, com si realment els qui els tornen el consideressin un botí de guerra, van arribant els *papers de Salamanca*. Divenres ingressaven a l'Arxiu Nacional de Catalunya set caixes de documents de la Generalitat republicana que havien quedat il·legalment retingudes en contra de la llei del retorn aprovada a les Corts el novembre del 2005. Ara ja *només* faltaran dos milions de documents, a més, és clar, dels que hi deu haver repartits per arxius estatals i que vés a saber si tornaran mai.

Anem a un cas concret. L'historiador manresà Joa-

quim Aloy acaba de localitzar a l'Arhivo Histórico Nacional de Madrid una carpeta de fotos de Josep Brangulí dedicada a l'advocat i polític catalanista Amadeu

Els hereus del polític republicà ja han fet un primer pas per reclamar les fotos

Hurtado (1875-1950), que en el moment de rebre el present era conseller adjunt de la Generalitat al primer govern Macià. Va ser una troballa casual. Aloy buscava informació sobre la guerra civil i va topat amb aquest patracol en una de les capses dels fons de la Causa General, el macrosumari de 1.953 lligalls reunits pel règim franquista en acabar la guerra per perseguir els seus enemics polítics, la clàssica triada de *rojos, masones y separatistas*.

Doncs bé, dins aquest gavadal de documents, entre els papers sobre Manresa han aparegut aquestes fotos fetes per Brangulí i regalades a Hurtado. Es tracta d'un àlbum amb 25 imatges,

de les quals 15 corresponen a l'acte de proclamació de la República a la plaça Sant Jaume de Barcelona el 14 d'abril del 1931. La majoria són fotos conegudes que també es poden trobar al fons Brangulí de l'Arxiu Nacional de Catalunya. No es tracta, per tant, d'un material inèdit, sinó de documentació particular robada al seu propietari per la dictadura i que encara està en mans d'un arxiu estatal.

A part de les fotos del 14 d'abril, n'hi ha de la visita d'Alcalá Zamora, president del govern provisional de la República espanyola, al president Macià el mateix any a Barcelona del ministre Alejandro Lerroux, que va

ser rebut pel conseller Amadeu Hurtado.

Com explica Amadeu Cuito Hurtado, nét d'Amadeu Hurtado, tot i que "és impossible saber com aquesta carpeta va anar a parar a l'arxiu de la Causa General", el més probable és que fos robada al final de la guerra al pis que Hurtado tenia al passeig de Gràcia -pis i despatax-, que fos portada a Salamanca i que d'allí passés als fons de l'esmentada macrocausa judicial. Aloy és del mateix parer.

"Quan van entrar els nacionals, es van apoderar del pis i van agafar tot el que hi havia, que va anar a parar a llocs diferents", explica Cuito, que esmenta com una part de la biblioteca particu-

lar de l'avi va aparèixer a les golfes de la Universitat de Barcelona i va ser recuperada per la família a finals dels anys 70. Una altra part està entre els *papers de Salamanca* pendents de devolució -"no sabem exactament què hi ha"-, i ara han aparegut aquestes fotos.

Aloy va sol·licitar a la direcció de l'Archivo Histórico Nacional una còpia digitalitzada de les fotos, però només en va obtenir fotocòpies. Cuito, en nom dels hereus d'Hurtado -ell i els seus cosins-, també ha adreçat una carta a l'Archivo "per demanar si existeix cap procediment per reclamar" aquesta documentació familiar. De moment no ha obtingut resposta. ■

La pèrdua

Un robatori que l'autor recorda a les memòries

Al setembre sortirà el dietari inèdit d'Amadeu Hurtado *Abans del sis d'octubre*, publicat per Quaderns Crema. L'ad-

vocat, historiador i promotor periodístic -va fundar el prestigiós setmanari *Mirador*- va deixar una interessant obra memorialística. Al primer volum, *Història del meu temps, 1931-1936*, publicat per Ariel el 1967, ja feia referència a les fotos que li havien pertangut:

"He tingut a la meua llibreria, avui perduda, un àlbum molt interessant de fotografies d'aquelles hores històriques que el meu amic Brangulí, el repòrter fotogràfic de més anomenada de l'època, va poder obtenir perquè es trobà casualment a la plaça des dels

primers instants. Segons el rel·lotge de la façana de l'Ajuntament, que es veu a les fotografies, comença l'àlbum poc després del migdia i va seguint amb una nova vista cada quart. En la primera es veu Companys amb uns quants amics adreçant-se amb un

gest oratori a una plaça buida, on fora dels taxistes de la porta de la Casa Gran hi ha una mitja dotzena de transeünts que s'aturen a mirar al balcó, mentre alguns segueixen indiferents el seu camí. Al cap d'un quart, els mateixos personatges són al balcó,

però amb un grup més dens a la plaça. En l'altra, els taxistes ja han de desplaçar els cotxes perquè el grup comença a ésser multitud. I així, de quart en quart, va creixent la gentada fins a arribar a la tarda, en què una gran massa afluïx de tots els carrers..."